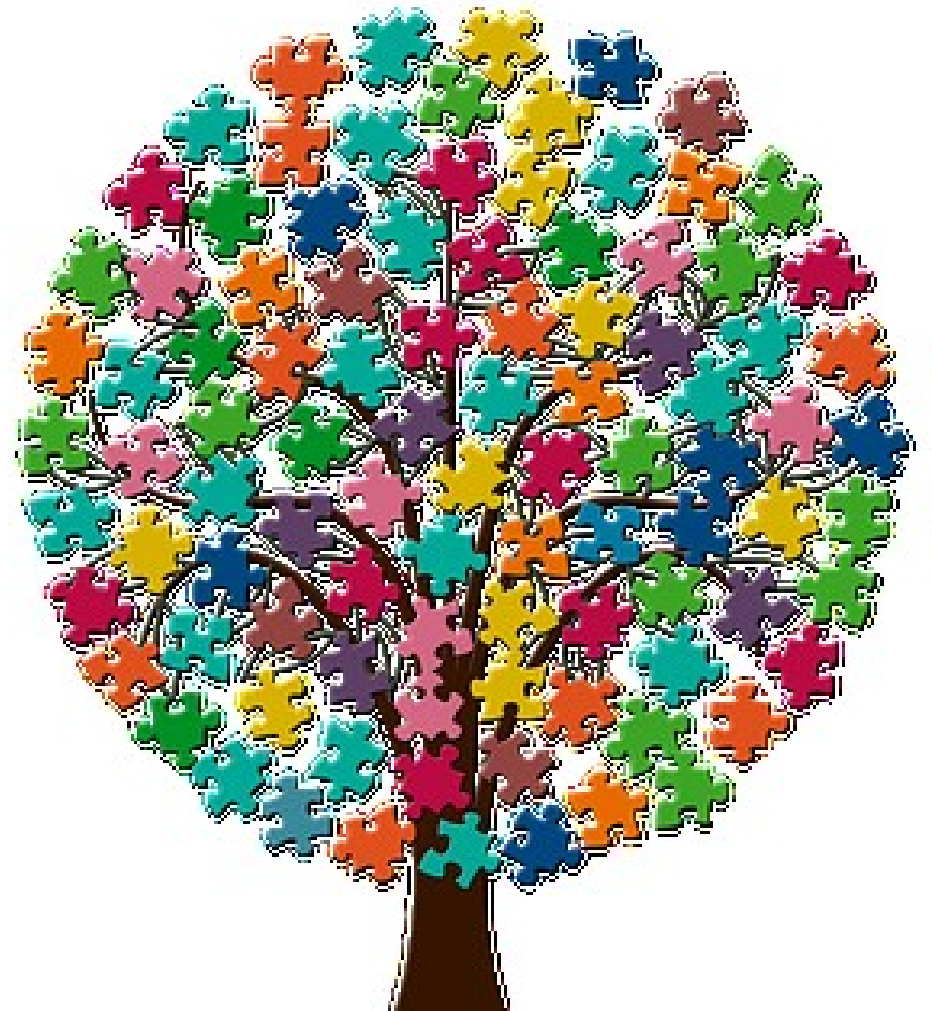

Vad tjänar vi på ett samordnat förebyggande och främjande inriktat mot barn och ung

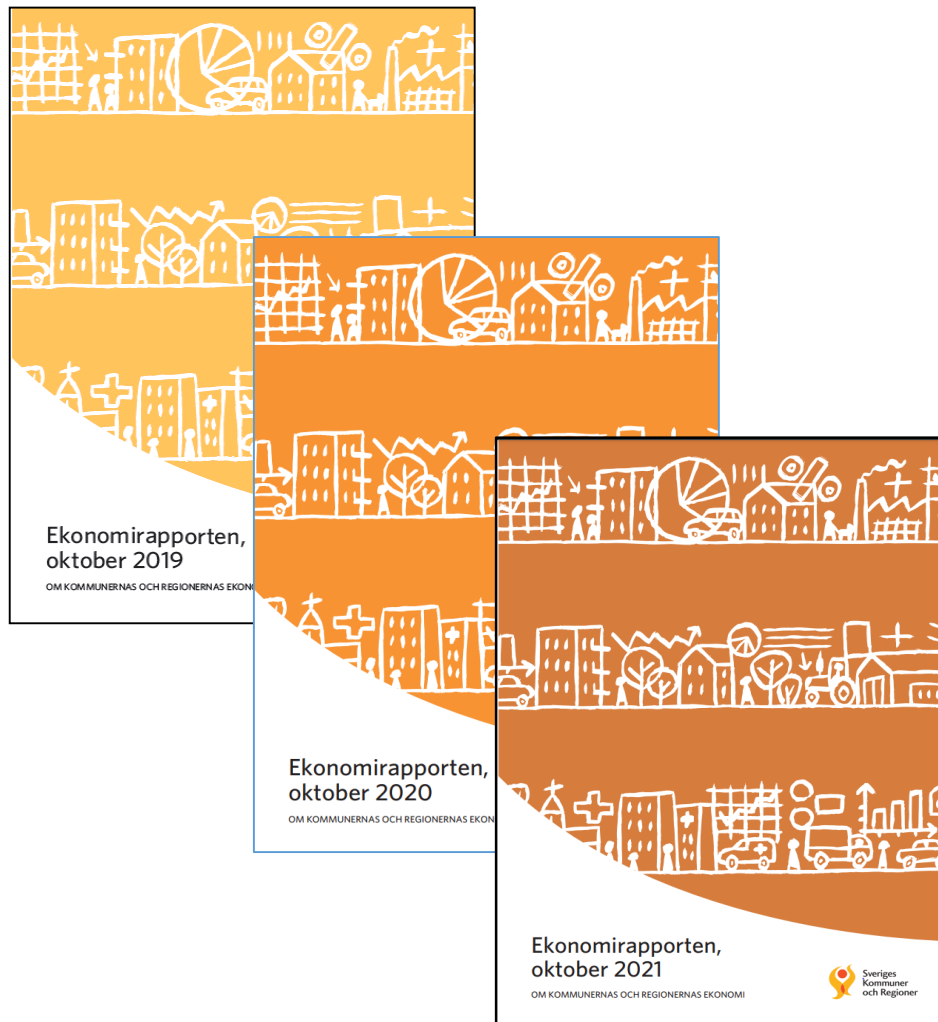
Camilla Pettersson
Fil. dr folkhälsovetenskap

Omvärlden förändras

- Demografisk förändring
- Komplexa samhällsutmaningar – wicked issues
- Ökade klyftor och polarisering
- ...
- Ökat hållbarhetsfokus – helheten är viktig
- Främjande och förebyggande arbete ses som en nödvändig lösning

- Att **förbättra hälsan i befolkningen är nödvändigt** för att klara de demografiska utmaningar vi har framför oss
- Den **ojämlika hälsan behöver synliggöras** genom analys och åtgärder
- Skola, socialtjänst, vård- och omsorg samt hälso- och sjukvård behöver **ledas, styras och samordnas** för att främja hälsa och förebygga ohälsa.
- Vid uppföljning av mål är det inte bara angeläget att genomsnittet blir bättre, utan också **att hälsoskillnaderna minskar**, för ökad jämlikhet.

Det börjar med barnen...

- Villkoren under uppväxten är avgörande för hälsan och den sociala förmågan under hela livet
- Många problem som vi vill förebygga i vuxenlivet är kopplade till villkoren under uppväxten
- Investeringar i tidig barndom är de mest kraftfulla investeringar ett samhälle kan göra
- Alla barns rätt till goda uppväxtvillkor och till bästa möjliga hälsa

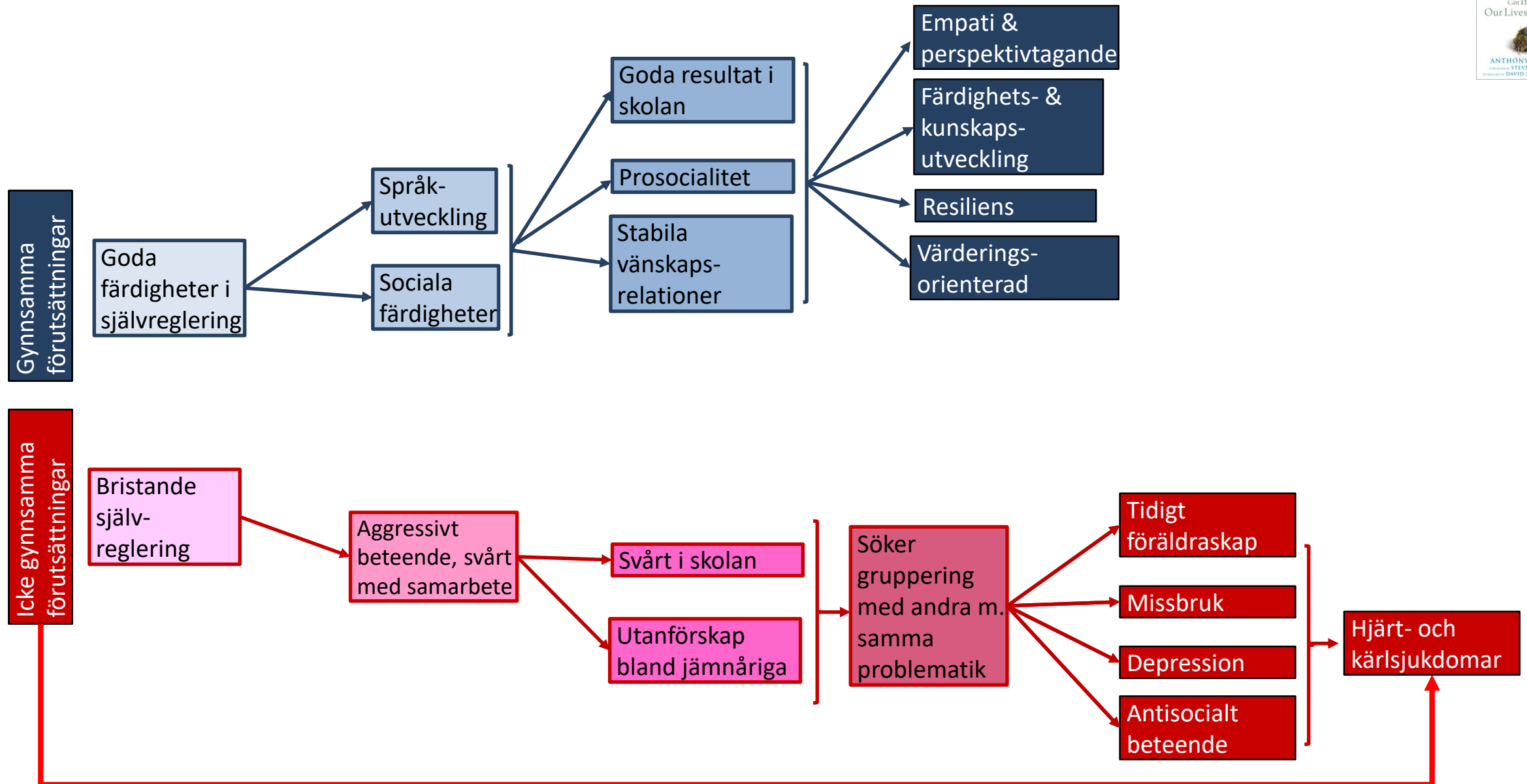
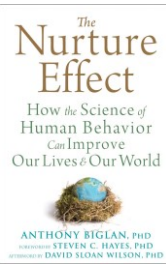

Livet är inte rättvist

- Stora skillnader i barns livsvillkor
 - Ekonomi och boende
 - Skolresultat
 - Hälsa
 - Trygghet och tillit
 - Deltagande i fritidsaktiviteter, demokrati och kulturliv
- Negativ utveckling mot ökad ojämlikhet
- Ojämlikhet riskeras att ärvas över generationer

Två utvecklingsbanor

Exempel på sammankopplade problembeteenden över tid

SMÅBARNÅR	TIDIGA SKOLÅR	UNGDOMSÅR	VUXEN ÅLDER
Beteendeproblem	Låg skolmotivation	Kriminalitet	Svagt socialt nätverk
Familjeproblem	Dåliga skolprestation	Alkohol- och drogproblem	Kriminalitet
	Familjeproblem	Låg skolmotivation	Alkohol- och drogmissbruk
	Dåliga kamratrelationer	Dåliga skolprestationer	Låg utbildning
		Familjeproblem	Arbetslöshet
		Dåliga kamratrelationer	Dålig ekonomi
		Skolk	Äktenskapsproblem
		Tidig sexuell debut	Skilsmässa
			Psykisk ohälsa
			Tidig död

Forster & Sundell (2005): En grund för att växa. Forskning om att förebygga beteendeproblem hos barn.

Preventionstriangeln

Interventionerna riktas till *individer* som identifierats med problem eller som befinner sig i riskzon.

Indikerat

Selektivt

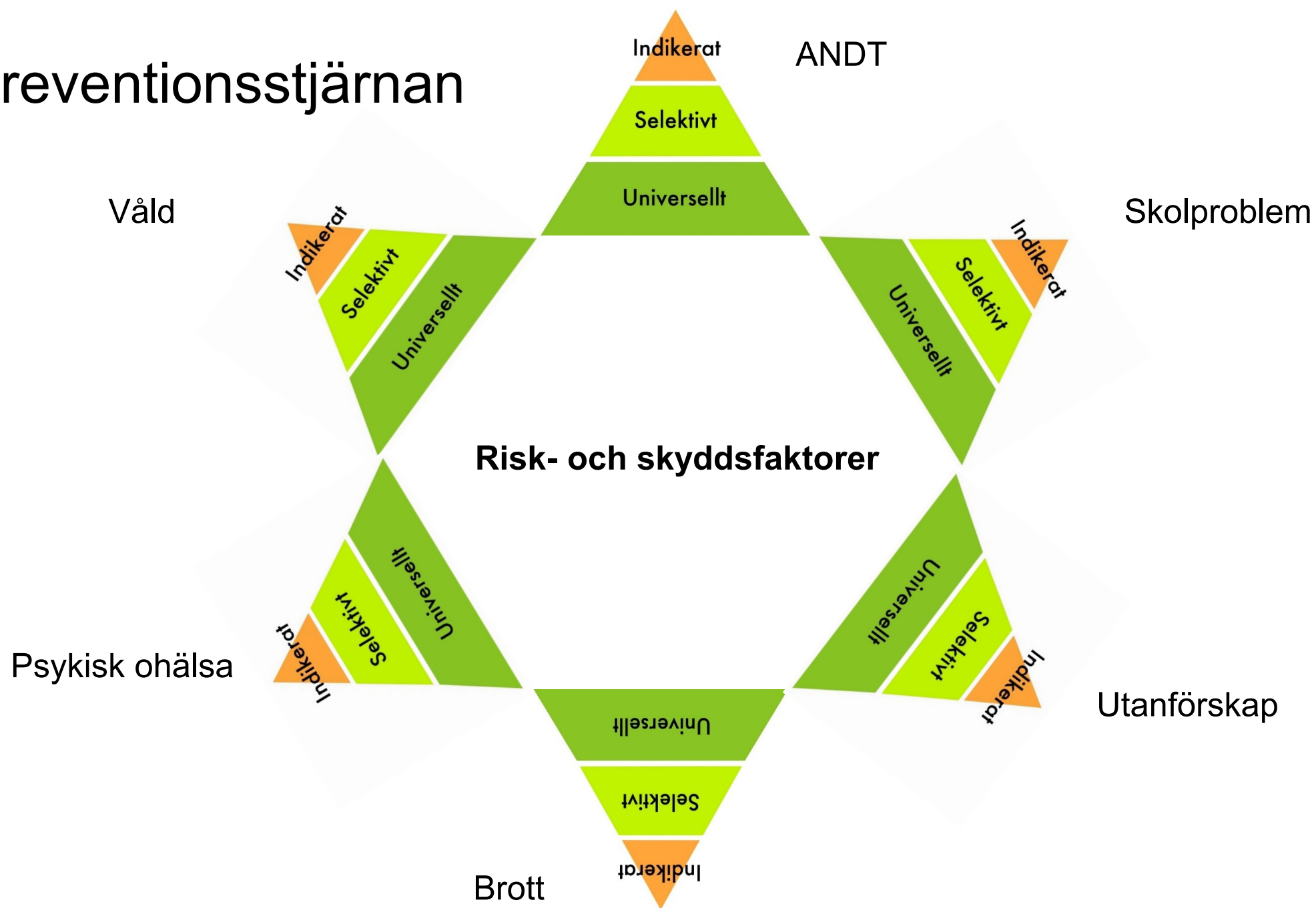
Interventioner riktade till undergrupper som är särskilt utsatta för en eller flera riskfaktorer.

Det är *gruppen* som identifieras som utsatt

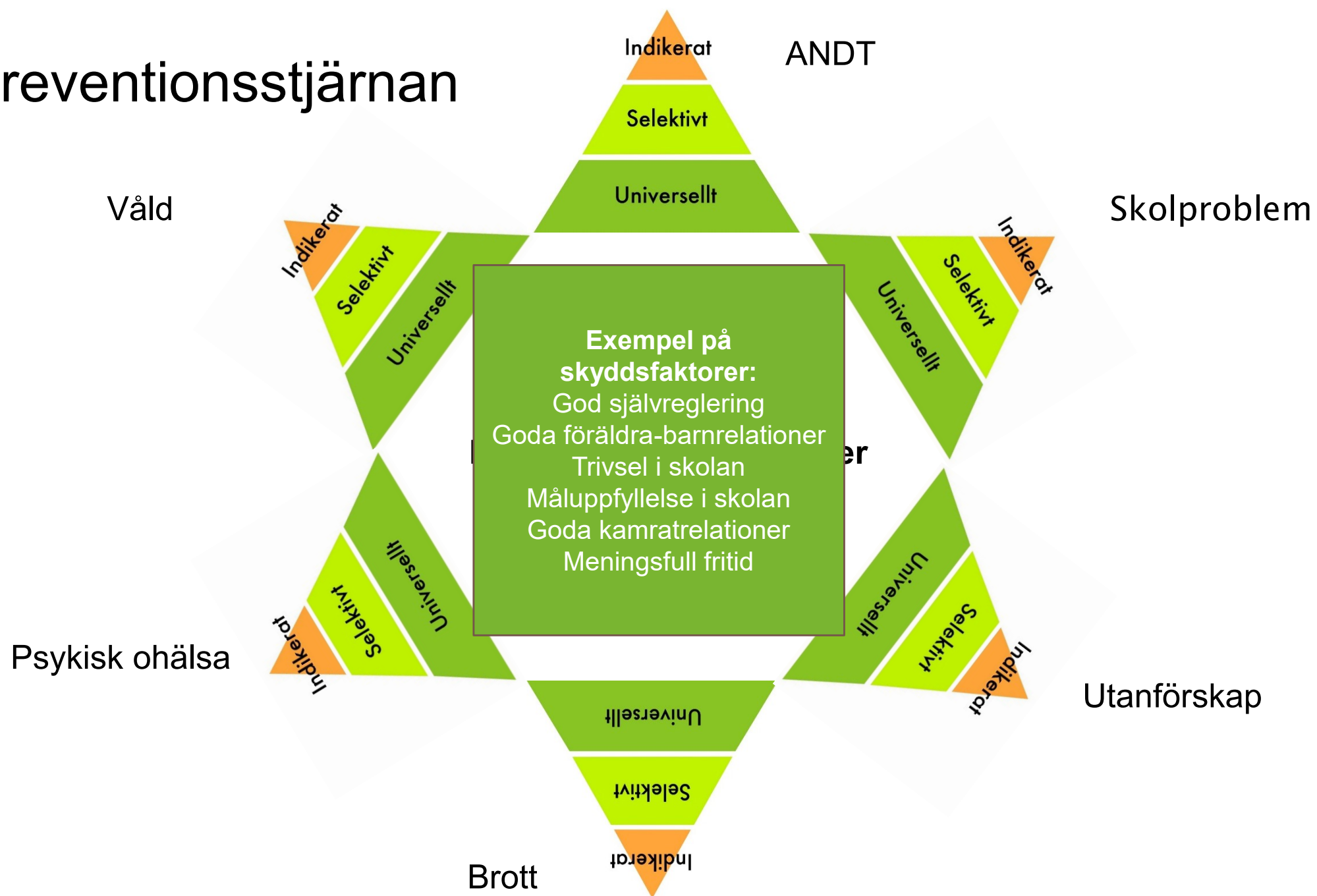
Universellt

Interventioner som inte tar hänsyn till skillnader mellan hög- och lågriskgrupper utan riktas till *alla* oavsett grad av risk.

Preventionsstjärnan

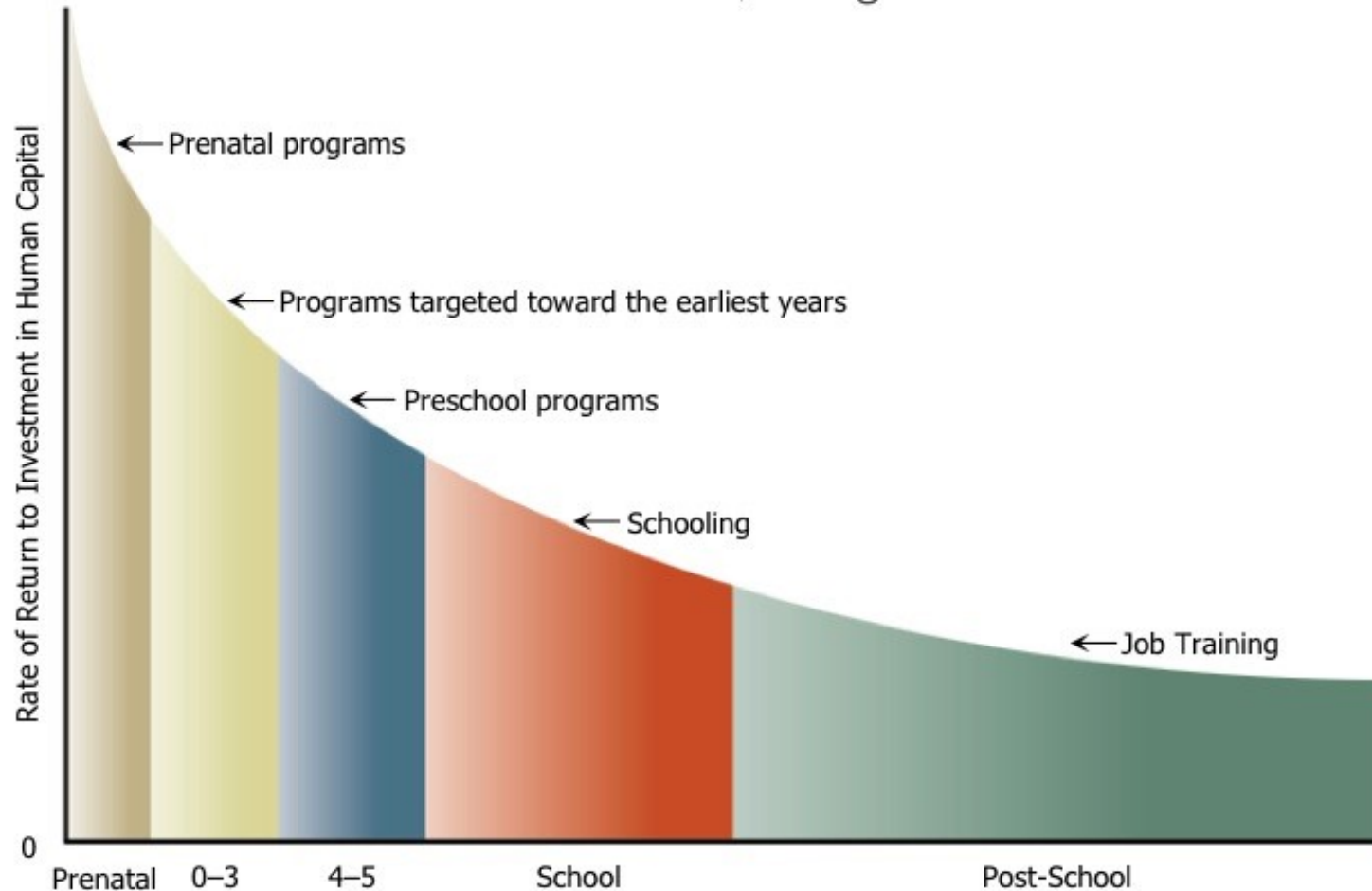

Preventionsstjärnan

EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT IS A SMART INVESTMENT

The earlier the investment, the greater the return

Source: James Heckman, Nobel Laureate in Economics

<https://heckmanequation.org>

”Det finns inte 30 000 kr i förskolan till ett barn som behöver särskilt stöd, men alltid pengar till en fängelsecell för en kriminell”

Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2020:1: Med framtiden för sig – en ESO-rapport om sociala investeringar

https://eso.expertgrupp.se/rapporter/2020_1_med_framtiden_for_sig/

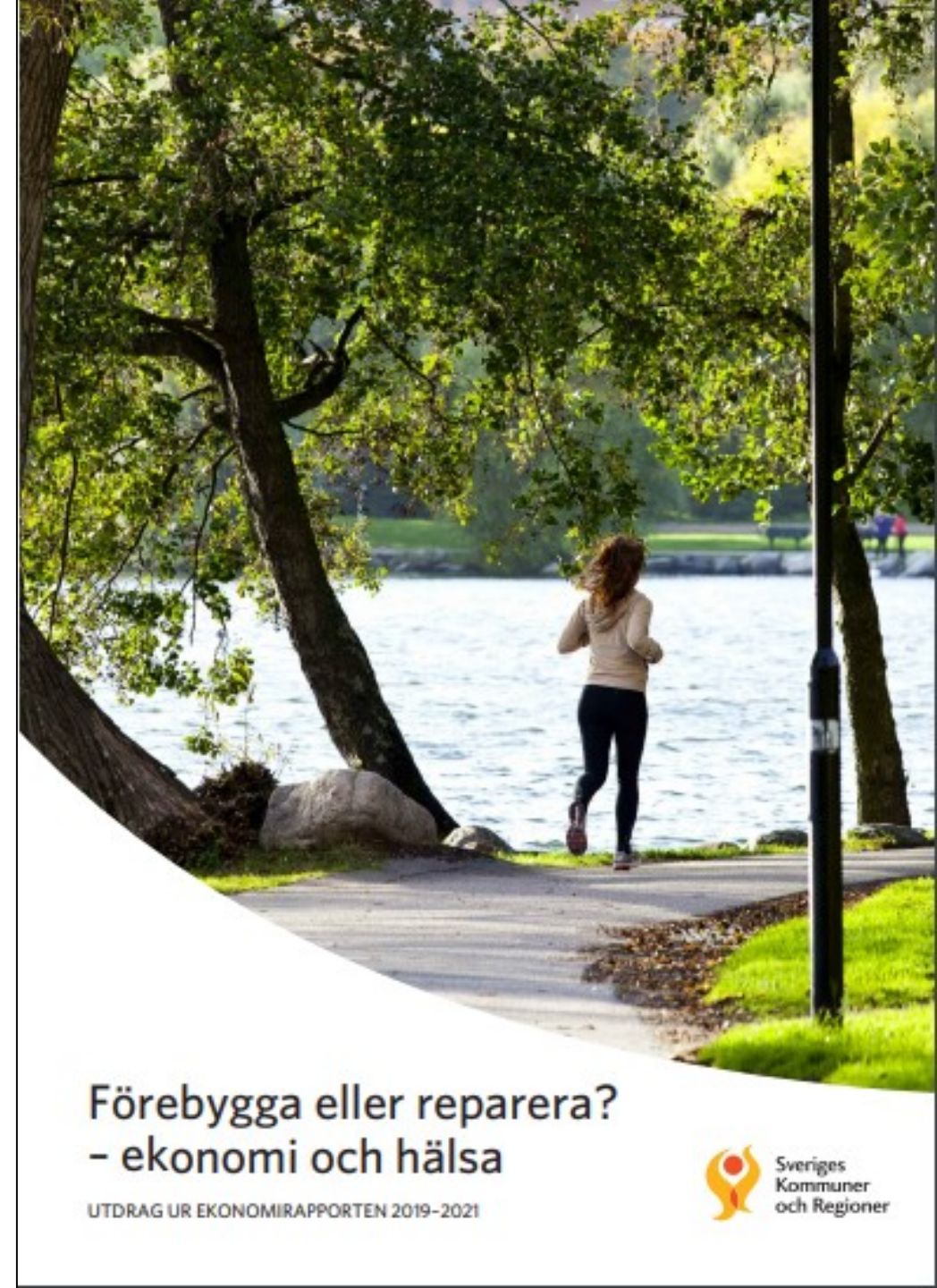

- Förebyggande och främjande insatser bör ses som en långsiktig investering i vår framtid och **inte** som kortsiktiga kostnader
- Idag finns kunskap om vad det kostar att inte agera...
- ...och vad man kan vinna på att agera

Framgångsfaktorer

- Förmågan att sätta gemensamma mål i samverkan som inte utgår från organisationen utan snarare befolkningens eller platsens behov!
- En gemensam tilltro till att omdisponera medel över organisations- och huvudmannagränser
- Att möjliggöra för långsiktighet genom att pröva nya arbetssätt med befintliga resurser!
- Förmågan att involvera målgruppen i arbetet
- Inse ekonomens centrala roll i teamet

Förebygga eller reparera?
– ekonomi och hälsa

UTDRAG UR EKONOMIRAPPORTEN 2019–2021

Tack!